

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 131,001205

ת נ "ך

2 יחידות לימוד

על פי תכנית הלימודים החדשה

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – קטעים שנלמדו – (22×4) – 88 נקודות
פרק שני – קטע שלא נלמד – (4×3) – 12 נקודות
סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — קטעים שנלמדו (88 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה — 22 נקודות).

בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על סעיף א (חובה) (10 נקודות),

ועל שניים מהסעיפים ב-ד (לכל סעיף — 6 נקודות).

1. היסטוריוגרפיה

קרא מלכים ב, י"ח, 1-8, 13-25.

מלכים ב, י"ח, 1-8

א ויהי בשנת שלש להושע
 ב בן-אלה מלך ישראל מלך חזקיה בן-אחז מלך יהודה: בן-
 עשרים וחמש שנה היה במלכו ועשרים ותשע שנה מלך
 ג בירושלם ושם אמו אבי בת-זכריה: ויעש הישר בעיני ה'
 ד ככל אשר-עשה דוד אביו: הוא הסיר את-הפמזות ושפר
 את-המצבת וזכרת את-האשרה וכתת נחש הנחשת אשר-
 עשה משה כי עדימים ההמה היו בני-ישראל מקטרים
 ה לו ויקרא-לו נחשתן: ב ה' אלהי-ישראל בטח ואחריו לא-
 ו היה כמהו בכל מלכי יהודה ואשר היו לפניו: וידבק ב ה'
 לא-סר מאחריו וישמר מצותיו אשר-צוה ה' את-משה:
 ז והיה ה' עמו בכל אשר-יצא ישכיל וימרד במלך-אשור
 ח ולא עבדו: הוא הכה את-פלשתים עד-עזה ואת-גבוליה
 ממגדל נוצרים עד-עיר מבצר:

יג ובארבע עשרה שנה למלך חזקיהו עלה סנחריב מלך-אשור
יד על כל-ערי יהודה הבצורות ויתפשם: וישלח חזקיהו מלך-
יהודה אל-מלך-אשור ולכישו לאמר וחטאתי שוב מעלי
את אשר-תתן עלי אשא וישם מלך-אשור על-חזקיהו מלך-
טו יהודה שלש מאות פפר-פספס ושלישים פפר זהב: ויתן חזקיהו
את-פלה-הפספס הנמצא בית-ה' ובאוצרות בית המלך:
טז בעת ההיא קצץ חזקיהו את-דלתות היכל ה' ואת-
האמנות אשר עפה חזקיהו מלך יהודה ויתנם למלך
זי אשור: וישלח מלך-אשור את-תרתן ואת-
רב-סרים ואת-רבשקה מן-לכיש אל-המלך חזקיהו בחיל
פבר ירושלם ויעלו ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו
יח בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: ויקראו
אל-המלך ויצא אליהם אליקים בן-חלקיהו אשר על-הבית
יט ושבנה הספר ויואח בן-אסף המזכיר: ויאמר אליהם רבשקה
אמר-נא אל-חזקיהו כה-אמר המלך הגדול מלך אשור מה
כ הבטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך-דבר שפתים עצה
כא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת כי מרדת בי: עתה
הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצוץ הזה על-מצרים
אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה בן פרעה מלך-
כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרון אלי אל-ה'
אלהינו בטחנו הלא-הוא אשר הסיר חזקיהו את-פמתינו
ואת-מזבחתינו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך
אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים
כד עליהם: ואיך תשוב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים
כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי
ה' עליתי על-המקום הזה להשחתו ה' אמר אלי עלה
על-הארץ הזאת והשחיתה:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

(1) חזקיהו זוכה להערכה חיובית מאוד בספר מלכים.

הבא מפסוקים 1-7 שלפניך שלוש דוגמאות לדברי שבח המלמדים על הערכה חיובית

כלפי חזקיהו, והסבר אותן. (6 נקודות)

(2) על פי פסוק 4 שלפניך, הסבר מהי ההצדקה לכך שחזקיהו כיתת את נחש הנחושת

שעשה משה על פי צו אלוהי. (4 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 5-8 שלפניך.

(1) יש הרואים בפסוק 7 רמז לסיבה שחזקיהו העז למרוד באשור.

הסבר את הסיבה על פי רמז זה. (3 נקודות)

(2) קרא את דברי י' אמית שלפניך.

חזקיהו מלך יהודה... שהיה מן הסתם הרפתקן פוליטי שהעז למרוד באשור, כמעט הוביל את

יהודה לעברי פי פחת [=אסון]. בימיו כבשה אשור חלק ניכר מיהודה, החריבה ערים רבות

והגלתה את תושביה, ואף הטילה מצור על ירושלים.

(י' אמית, היסטוריה ואידיאולוגיה במקרא)

לדברי אמית, מה היה הסיכון במרד באשור?

הסבר במה הדמות של חזקיהו המצטיירת מדברי אמית שלפניך, שונה מדמותו

בפסוקים 5-8 שלפניך. (3 נקודות)

ג. קרא פסוק 22 שלפניך.

(1) על איזה מעשה של חזקיהו רבשקה מדבר בפסוק זה? (2 נקודות)

(2) האם העמדה של רבשקה כלפי המעשה הזה עולה בקנה אחד עם העמדה של

כותב ספר **מלכים** כלפי המעשה? נמק. (4 נקודות)

ד. קרא פסוקים 19-24 שלפניך.

(1) הסבר כיצד אפשר ללמוד מנאומו של רבשקה שהוא היה בקיא בנעשה ביהודה

בתחום המדיני ובתחום הצבאי. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) בנאומו של רבשקה יש שורש מנחה המופיע שבע פעמים בפסוקים 19-24.

מהו שורש זה, ולשם מה רבשקה משתמש בו בנאומו? (2 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 6.

2. נבואה

קרא ישעיה, מ', 1-16.

א נחמו נחמו עמי יאמר
ב אלהיכם: דברו על-לב ירושלם וקראו אליה כי מלאה
עבאָהּ כי נרצה עונה כי לקחה מיד ה' כפלים בכל-
ג חטאתיה: קול קורא במדבר פנו דרך ה'
ד ישרו בערבה מסלה לאלהינו: כל-גיא ינשא וכל-הר וגבעה
ה ישפלו והיה העקב למישור והרכסים לבקעה: ונגלה כבוד
ו ה' וראו כל-בשר יחדו כי פי ה' דבר: קול
אמר קרא ואמר מה אקרא כל-הבשר חציר וכל-חסדו
ז כציץ השדה: יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו
ח אכן חציר העם: יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום
ט לעולם: על הר-גבה עלי-לך מבשרת ציץ
הרימי בכח קולך מבשרת ירושלם הרימו אל-תיראי
י אמרי לערי יהודה הנה אלהיכם: הנה אדני ה' בחזק
יבוא וזרעו משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו:
יא ברעה עדרו ירעה בזרעו יקבץ טלאים ובחיקו ישא עלות
יב ינהל: מי-מדד בשעלו מים ושמים בזרת תפן
וכל בשלש עפר הארץ ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים:
יג מיתכן את-רוח ה' ואיש עצתו יודיענו: את-מי נועץ
יד ויבינהו וילמדהו בארח משפט וילמדהו דעת ודרך תבונות
טו יודיענו: הן גוים כמר מדלי וכשחק מאזנים נחשבו
טז הן איים כדק יטול: ולבנון אין די בער וחיתו אין די
עולה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-11 שלפניך.

בקטע זה יש פעלים רבים הקשורים בהשמעת קול.

(1) ציין ארבעה פעלים כאלה מארבעה פסוקים שונים. (4 נקודות)

(2) מה מבשר הקול לעם? בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. הנבואה בקטע שלפניך נאמרה אחרי הצהרת כורש (עזרא, א'), ובכל זאת נראה כי העם חשש,

והנביא נאלץ לשכנע את מאזיניו לפעול על פי נבואתו.

(1) קרא פסוק 2 שלפניך.

על איזה חשש של העם אפשר ללמוד מדברי הנביא בפסוק זה?

בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) מפסוקים 3-8 שלפניך, הבא ראיה המלמדת על חשש של העם, כפי שהוא בא לידי

ביטוי בדברי הנביא. הסבר את הראיה. (3 נקודות)

ג. קרא פסוקים 10-11 שלפניך.

(1) בפסוק 11 שלפניך ה' מדומה לרועה.

ציין שני מאפיינים של הרועה הבאים לידי ביטוי בפסוק. בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) איזה מסר מבקש הנביא להעביר לעם באמצעות דימוי ה' לרועה? (3 נקודות)

ד. "והיה העקב למישור והרכסים לבקעה" (פסוק 4).

(1) לפי פסוק זה, איזה שינוי יתרחש בטבע בדרכם של שבי ציון? (3 נקודות)

(2) קרא גם **בראשית**, ל"ב, 28: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל".

יש הטוענים שהנאמר ב**ישעיה**, מ', 4 רומז גם על שינוי בהתנהגות העם.

במה הדמיון בין פסוק זה ובין **בראשית**, ל"ב, 28 מסייע לבסס טענה זו?

(3 נקודות)

3.

חכמה

קרא איוב, ל"ח, 1-20, 26.

איוב, ל"ח, 1-20

א וַיַּעַן הָאֵת אֶת-אִיּוֹב
ב מִנְהַסְעָהּ וַיֹּאמֶר: מִי זֶה מַחְשִׁיךְ עֲצָה בְּמַלְּיָן בְּלִי-דַעַת: אֲדָר-
ד נָא כְּגֹבֶר חֲלָצִיךְ וְאֶשְׁאֲלֶךָ וְהוֹדִיעַנִי: אֵיפֹה הָיִיתָ בִּי-סְדִי-
ה אֲרָץ הַגָּד אֲסִידְעָתָּ בִּינָה: מִי-שָׁם מִמְּדִיָּה כִּי תִדַּע אֹ מִי
ו נֹטָה עָלֶיָּה קוֹ: עַל-מָה אֲדַנְיָה הִטְבְּעוּ אוֹ מִי-יָרָה אֶבֶן
ז פָּנְתָה: בְּרֶן-יָחַד כּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיִּדְּעוּ כָּל-בְּנֵי אֱלֹהִים: וַיִּסַּךְ
ט בְּדִלְתֵּי-יָם בְּגִיחוֹ מִרְחַס יֵצֵא: בְּשׁוּמֵי עֲנָן לִבְשׁוֹ וְעַד-פֶּלַח
י חֲתֹלְתָנוּ: וְאֶשְׁבֹּר עָלָיו חֲקֵי וְאֲשִׁים בְּרִיחַ וּדְלָתִים: וְאֹמַר
יב עַד-פֹּה תָּבוֹא וְלֹא תִסָּף וּפֹא-יִשִּׁית בְּגֹאוֹן גְּלִיךָ: הַמֵּימִינֶךָ
יג צִוִּיתָ בֶקֶר וַיִּדְעָתָּ שָׁחַר מְקוֹמוֹ: לֹא-חֲזוּ בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ הַשָּׁחַר
יד וַיִּנְעֲרוּ רַשָּׁעִים מִמּוֹנָה: תִּתְהַפֵּךְ כַּחֲמֹר חֹתֶם וַיִּתְּצֻבוּ כְּמוֹ
טו לְבוֹשׁ: וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרֶם וַיִּזְרַע רָמָה תִּשְׁבֹּר: הַבָּאָתָּ
יז עַד-נִבְכִי-יָם וּבַחֲקֹר תִּהְיוֹם הַתְּהַלֵּכֶת: הִנְגְּלוּ לָךְ שְׁעָרֵי-
יח מוֹת וְשַׁעְרֵי צִלְמוֹת תִּרְאֶה: הַתְּבַנְנָתָּ עַד-רַחְבֵי-אֲרָץ הַגָּד
יט אֲסִידְעָתָּ כָּלָה: אִי-יָהּ הַדֶּרֶךְ יִשְׁכֵּן-אוֹר וְחֹשֶׁךְ אִי-יָהּ
כ מְקוֹמוֹ: כִּי תִקְחֵנוּ אֶל-גְּבוּלוֹ וְכִי תִבִּין נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ:

איוב, ל"ח, 26

ב וְלֹהֲמָטִיר עַל-אֲרָץ לֹא-אִישׁ מְדַבֵּר לֹא-אָדָם בּוֹ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-20 שלפניך.

בפסוקים אלה האל עונה לאיוב באמצעות שאלות רטוריות.

הבא מהפסוקים שלוש דוגמאות לשאלות רטוריות, והסבר כל אחת מהן.

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 8-11 שלפניך וגם **בראשית**, א', 9-10.

(1) במה שונה תיאור בריאת הים בשני הקטעים? בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) איזה מן הקטעים מדגיש יותר את עליונות האל על הים, לדעתך? נמק את דבריך,

ובסס אותם על הכתוב. (3 נקודות)

ג. קרא פסוק 26 שלפניך וגם **בראשית**, א', 28.

(1) תאר את מעמד האדם בעולם על פי כל אחד מן הכתובים. בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) הסבר כיצד אפשר לראות במעמד האדם כפי שנרמז בפסוק 26 שלפניך מענה מסוים

לטענותיו של איוב. (3 נקודות)

ד. קרא גם את תגובת איוב על מענה ה', המובאת ב**איוב**, מ"ב, 1-6.

יש הטוענים שתגובת איוב מלמדת כי איוב הבין שלתהיותיו (=שאלותיו) אין בהכרח

תשובה הגיונית, אלא הן מובנות מתוך חוויה דתית.

הסבר על מה ב**איוב**, מ"ב, 1-6 אפשר לבסס טענה זו.

א בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת־הַיְיָ אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹדּוּ וְהַדְרִי
ב לְבַשְׁתָּ: עֲטֵה־אֹזֶר כְּשִׁלְמָה נוֹטֵה שָׁמַיִם כִּירֵיעָה: הַמְקַרְה
ד בָּמִים עֲלִיּוֹתָיו הַשֶּׁם־עֲבִים רְכֹבֹה הַמְהַלֵּךְ עַל־פְּנֵי־רוּחַ: עֲשֵׂה
ה מְלֹאכֵינוּ רוּחוֹת מְשֻׁרְתָיו אֵשׁ לֵהֵט: יִסַּד־אָרֶץ עַל־מְכוּנֶיהָ בַּל־
ו תִּמְוֹט עוֹלָם וְעַד: תַּהוֹם כָּלבוֹשׁ כְּפִיתוֹ עַל־הָרִים יַעֲמְדוּ־מִים:
ז מִן־גִּיעָרְתֶּךָ יִנּוֹסוּן מִן־קוֹל רָעֵמְךָ יַחְפּוּזוּ: יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ
ט בְּקַעֲזוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה וְיִסַּדְתָּ לָהֶם: גְּבוּל־שִׁמְתָּ בַּל־יַעֲבֹדוּן
י בַּל־יִשְׁבּוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בִּנְחָלִים בֵּין הָרִים
יא יַהֲלִכוּן: יִשְׁקוּ כָל־חֵיתוֹ שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צִמָּאִם: עֲלֵיהֶם
יב עוֹף־הַשָּׁמַיִם יִשְׁבּוּן מִבֵּין עֲפָאִים יִתְנוּ־קוֹל: מִשְׁקָה הָרִים
יד מַעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ: מִצְמִיחַ חֲצִיר וּלְבַהֲמָה
טו וַיִּשָּׁב לַעֲבֹדֶת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ: וַיִּין וַיִּשְׁמַח
זא לִבִּב־אֲנוֹשׁ לְהַצְחִיל פָּנִים מִשְׁמָן וְלֶחֶם לִבִּב־אֲנוֹשׁ יִסַּעַד:
זב יִשְׁבְּעוּ עֵצִי הַיְיָ אֲרֻזִּי לִבְנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: אֲשֶׁר־שֵׁם צַפְרִים
זג יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה: הָרִים הַגְּבוּהִים לִיעֲלִים סִלְעִים
ח מַחֲסֵה לִשְׁפָנִים: עֲשֵׂה יֶרֶחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁשֶׁם יָדַע מְבוֹאוֹ: תִּשְׁתַּחֲוֶה
טא חֶשֶׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ־תִרְמַשׁ כָּל־חֵיתוֹ־יַעַר: הַכַּפִּירִים שֹׁאֲגִים
טב לַטָּרֶף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלִם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֹאסְפוֹן וְאֶל־
גג מַעֲזֹנָתָם יִרְבְּצוּן: יֵצֵא אָדָם לַפְּעָלוֹ וּלְעִבְדוֹתוֹ עֲדִי־עֶרֶב:

לה יתמו חטאים ו מן־הָאָרֶץ וְרָשָׁעִים ו עוד אינם בְּרָכִי נַפְשִׁי
אֶת־הַיְיָ הַלְלוּהָ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. המזמור שלפניך הוא שיר הלל לה'.

(1) הבא מפסוקים 1-23 שלפניך שלוש דוגמאות המבטאות את ההלל, והסבר

כל דוגמה. (6 נקודות)

(2) הסבר את הלך הרוח (=מצב הרוח) של המשורר, כפי שעולה מארבע המילים

הפותחות את המזמור. (4 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. על פי המזמור שלפניך, מה שנברא אינו רק יפה, אלא גם תכליתי.

הבא מפסוקים 10-23 שלפניך שלוש דוגמאות לתכליתיות זו, והסבר כל דוגמה.

ג. קרא פסוקים 14-15 שלפניך וגם **בראשית**, ג', 17-19.

יש הטוענים שהמצב המתואר ב**תהלים**, ק"ד, 14-15 הוא תיקון למצב המתואר

ב**בראשית**, ג', 17-19.

הסבר טענה זו. בסס את דבריך על שני הקטעים.

ד. קרא פסוק 35 שלפניך וגם את המדרש הבא.

אותם בריונים שהיו בשכונתו של ר' מאיר והיו מצערים אותו הרבה, היה מבקש ר' מאיר... עליהם

שימותו. אמרה לו ברוריה אשתו: ... האם כתוב "יתמו חוטאים"?!! "חטאים" כתוב, ועוד, המשך לסופו

של הפסוק: "ורשעים עוד אינם"... אלא [=לכן] בקש רחמים עליהם שיחזרו בתשובה [ואז] — "ורשעים

עוד אינם". ביקש [ר' מאיר] רחמים עליהם וחזרו בתשובה.

(תלמוד בבלי, מסכת ברכות, מתורגם מארמית לעברית)

על פי דברי ברוריה, איזו פעולה על האדם לבצע לאור פסוק 35, ואיך ייראה העולם בעקבות

פעולתו?

סיפורי האבות

5.

קרא בראשית, כ"ז, 1-29, 39-40.

בראשית, כ"ז, 1-29

- א ויהי כִּי־זָקֵן
יַצְחָק וּתְכֵינָן עֵינָיו מֵרָאִת וַיִּקְרָא אֶת־עֲשָׂו בְּנֵו הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר
ב אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִנִי: וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקֵנְתִי לֹא יִדְעָתִי
ג יוֹם מוֹתִי: וְעַתָּה שְׂאֵ־נָא כְּלִיךָ תְּלִיךְ וְקִשְׁתְּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה
ד וְצֹדֶה לִי צִידָה: וַעֲשֵׂה־לִּי מְטַעֲמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְהִבִּיאָה
ה לִּי וְאָכְלָה בְּעֶבֶר תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי בְּטָרִם אֲמוֹת: וְדִבְקָה שְׁמִעַת
ו בְּדָבָר יַצְחָק אֲל־עֲשָׂו בְּנֵו וַיֵּלֶךְ עֲשָׂו הַשָּׂדֶה לְצֹד צִיד לְהִבְיֹא:
ז וְדִבְקָה אֲמָרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנֵה לֵאמֹר הִנֵּה שְׁמַעְתִּי אֶת־אֲבִיךָ
ח מְדַבֵּר אֶל־עֲשָׂו אַחִיךָ לֵאמֹר: הִבִּיאָה לִּי צִיד וַעֲשֵׂה־לִּי
ט מְטַעֲמִים וְאָכְלָה וְאִבְרַכְכָּה לִפְנֵי ה' לִפְנֵי מוֹתִי: וְעַתָּה
י בְּנִי שְׁמַע בְּקֹלִי לֵאשֶׁר אֲנִי מַצִּוֶּה אֹתְךָ: לֶךְ־נָא אֶל־הַצֹּאֵן
יא וְקַח־לִּי מִשֶּׁם שְׁנֵי גִדִּי עֲשֵׂים טָבִים וְאֶעֱשֶׂה אִתָּם מְטַעֲמִים
יב לְאֲבִיךָ כַּאֲשֶׁר אֶהֱבֶה: וְהִבֵּאתָ לְאֲבִיךָ וְאָכַל בְּעֶבֶר אֲשֶׁר
יג יִבְרַכְךָ לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־דִּבְקָה אֲמוֹ הֵן עֲשָׂו
יד אָחִי אִישׁ שָׂעִר וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק: אוֹלִי יִמְשְׁנִי אָבִי וְהִיִּיתִי
טו בְּעֵינָיו כְּמַתְעַתֵּעַ וְהִבֵּאתִי עָלַי קִלְלָה וְלֹא בִרְכָה: וְתֹאמֶר
טז לוֹ אֲמוֹ עָלַי קִלְלָתְךָ בְּנִי אֵךְ שְׁמַע בְּקֹלִי וְלֶךְ קַח־לִּי: וַיֵּלֶךְ
יז וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאֲמוֹ וַתַּעַשׂ אֲמוֹ מְטַעֲמִים כַּאֲשֶׁר אֶהֱבֶה אָבִיו:
יח וַתִּקַּח דִּבְקָה אֶת־בְּגָדֵי עֲשָׂו בְּנֵה הַגָּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֶתָּה
יט בְּבֵית וַתִּלְבַּשׁ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן: וְאֵת עֶרְתִּי גִדִּי הָעֲשִׂים
כ הַלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֻלְקֶת צֹואָרָיו: וַתִּתֵּן אֶת־הַמְטַעֲמִים
כא וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַיָּבֵא אֶל־אָבִיו
כב וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי מִי אֶתָּה בְּנִי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו
כג אֲנֹכִי עֲשָׂו בְּכֹדֶךָ עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוֹס־נָא שָׂבָה
כד וְאָכְלָה מִצִּידִי בְּעֶבֶר תִּבְרַכְכָּי נַפְשְׁךָ: וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־בְּנֵו
כה מִהֲזֶה מַהֲרַת לְמַצֹּא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ
כו לִפְנֵי: וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גֵּשֶׁה־נָא וְאִמְשֹׁךְ בְּנִי הָאֵתָה

כב **זֶה בְּנִי עֲשׂוֹ אִם-לֹא: וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁחֵהוּ**
 כג **וַיֹּאמֶר הִקְלָ קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדַי עֲשׂוֹ: וְלֹא הִפִּידוּ כִּי-הָיוּ**
 כד **יָדָיו כִּידֵי עֲשׂוֹ אָחִיו שְׁעָרֹת וַיְבָרְכֵהוּ: וַיֹּאמֶר אֵתָה זֶה בְּנִי**
 כה **עֲשׂוֹ וַיֹּאמֶר אָנִי: וַיֹּאמֶר הַגִּשְׁה לִי וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנִי לְמַעַן**
 כו **תְּבָרֵכְךָ נַפְשִׁי וַיֵּגֶשׁ לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יֵינ וַיִּשְׁתֶּ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו**
 כז **יִצְחָק אָבִיו גִּשְׁה-נָא וְשָׁקָה לִי בְּנִי: וַיֵּגֶשׁ וַיִּשְׁקְלוּ וַיֵּרַח אֶת-רֵיחַ**
 כח **בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכְו**
 כט **הָ: וַיִּתֵּן-לָךְ הָאֱלֹהִים מְטֵל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנִּי הָאָרֶץ וְרֹב**
דָּגָן וְתִירֵשׁ: יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֻמִּים הָיְהֶה גְבוּרַ
לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנִי אִמְךָ אֶרְצֶיךָ אֲרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ:

בראשית, כ"ז, 39-40

לט **וַיַּעַן יִצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַנִּי הָאָרֶץ**
 מ **יְהִיָּה מוֹשְׁבֶךָ וּמְטֵל הַשָּׁמַיִם מֵעַל: וְעַל-חֶרְבֶּךָ תַּחֲיֶה וְאַתָּה-**
אֲחֶיךָ תַּעֲבֹד וְהִיָּה כְּאֲשֶׁר תִּרְדּוּ וּפְרֻקָתָ עָלוּ מֵעַל צוּאֲרֶךָ:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ענה על סעיף א (חובה).

א. "ויאהב יצחק את עשו... ורבקה אהבת את יעקב" (**בראשית**, כ"ה, 28).

(1) כיצד הכינוי של עשו בפסוק 5 והכינוי של יעקב בפסוק 6 שלפניך מבטאים את היחס

של כל הורה לבנו האהוב? (5 נקודות)

(2) הבא מפסוקים 1-29 שלפניך דוגמה נוספת המעידה שיצחק העדיף את עשו, ודוגמה

נוספת המעידה שרבקה העדיפה את יעקב, והסבר כל דוגמה. (5 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1, 6-27 שלפניך.

יצחק היה עיוור, ולא יכול לזהות את יעקב באמצעות חוש הראייה. רבקה ידעה שיצחק

יסתמך על חושים אחרים כדי לזהות את העומד לפניו.

ציין שלושה חושים שעליהם הסתמך יצחק, והסבר כיצד הוטעה כל חוש על ידי יעקב ורבקה.

ג. יצחק אומר בברכתו לעשו: "ועל חרבך תחיה" (פסוק 40).

קרא את שני הפירושים שלפניך.

רשב"ם: "[על] אומנותך שהייתה ציד חיות בכלי זייןך" [=בנשק שלך].

רמב"ן: "יחיה במלחמותיו כי ינצח ולא ייפול בחרב אויב".

איזה משני הפירושים מתאים יותר למסופר ב**בראשית**, כ"ז שלפניך? נמק את דברייך.

ד. קרא פסוקים 6-29 שלפניך.

(1) קרא גם **בראשית**, כ"ט, 20-26.

אפשר לראות בסיפור על לבן, שהחליף את רחל בלאה, ביקורת מרומזת על התנהגותו

של יעקב כלפי אביו בפסוקים 6-29 שלפניך.

הסבר ראייה אחת מ**בראשית**, כ"ט, 22-26 היכולה לבסס טענה זו. (3 נקודות)

(2) גם בפסוקים 6-29 שלפניך נרמזת ביקורת על יעקב.

ציין והסבר דוגמה אחת לביקורת זו. (3 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 16.

פרק שני — קטע שלא נלמד (12 נקודות)

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 6 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 7-9 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא שופטים, א', 1-21.

א ויהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ב'ה' לאמר מי
 ב יעלה־לנו אל־הפנעני בתחלה להלחם בו: ויאמר ה'
 ג יהודה יעלה הנה נתתי את־הארץ בידו: ויאמר יהודה
 לשמעון אחיו עלה אתי בגדלי ונלחמה בפנעני והלכתי גם־
 ד אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון: ויעל יהודה ויתן ה' את
 ה הפנעני והפריז בידם וכבס בבזק עשרת אלפים איש: וימצאו
 את־אדני בזק בבזק וילחמו בו ויכו את־הפנעני ואת־הפריז:
 וינס אדני בזק וירדפו אחריו ויאחזו אותו ויקצצו את־בהנות
 ז ידיו ורגליו: ויאמר אדני־בזק שבעים מלכים בהנות ידיהם
 ורגליהם מקצצים היו מלקטים תחת שלחני כאשר עשיתי
 כן שלם־לי אלהים ויביאהו ירושלם וימת שם:
 ח וילחמו בני־יהודה בירושלם וילכדו אותה וכבדו לפי־חרב
 ט ואת־העיר שלחו באש: ואחר ירדו בני יהודה להלחם בפנעני
 י יושב ההר והנגב והשפלה: וילך יהודה אל־הפנעני היושב
 בחברון ושם־חברון לפנים קרית ארבע ויכו את־ששוי ואת־
 יא אחימן ואת־תלמי: וילך מושם אל־יושבי דביר ושם־דביר
 יב לפנים קרית־ספר: ויאמר כלב אשר־יפה את־קרית־ספר
 יג ולכדה ונתתי לו את־עכסה בתי לאשה: וילכדה עתניאל
 בן־קנז אחי כלב הקטן ממנו ויתן־לו את־עכסה בתו לאשה:
 יד ויהי בבואה ותסיתהו לשאל מאת־אביה השדה ותצנח מעל
 טו החמור ויאמר־לה כלב מה־לך: ותאמר לו הבה־לי ברכה
 כי ארץ הגלב נתתני ונתתה לי גלת מים ויתן־לה כלב את
 טז גלת עלית ואת גלת תחתית: ובני קיני חתן
 משה עלו מעיר התמרים את־בני יהודה מדבר יהודה אשר
 יז בנגב ערד וילך וישב את־העם: וילך יהודה את־שמעון
 אחיו ויכו את־הפנעני יושב צפת ויחרימו אותה ויקרא את־
 שם־העיר חרמה:

* גלת מים = מעיינות מים

יח וַיִּלְכְּדוּ יְהוּדָה אֶת־עֲזָה וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־
 יט אֲשַׁקְלוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־עֶקְרוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ: וַיְהִי הֵן
 אֶת־יְהוּדָה וַיֹּרֶשׁ אֶת־הָהָר כִּי לֹא לַהּוּדִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי הָעֵמֶק
 כ פִּירְכָב פְּרָזָל לָהֶם: וַיִּתְּנוּ לְכָלֵב אֶת־חֲבֵרֹן כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר
 כא מֹשֶׁה וַיֹּרֶשׁ מִשָּׁם אֶת־שְׁלֵשָׁה בְנֵי הָעֵנָק: וְאֶת־הַיְבוּסִי יָשָׁב
 יְרוּשָׁלַם לֹא הוֹדִישׁוּ בְנֵי בְנִימִן וַיָּשָׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי בְנִימִן
 בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

ענה על שאלה 6 (חובה).

6. בקטע שלפניך יש לשבט יהודה תפקיד חשוב בכיבוש הארץ.

הבא מן הקטע שתי דוגמאות לביסוס קביעה זו, והסבר אותן.

ענה על שתיים מהשאלות 7-9.

7. קרא פסוקים 5-7 בקטע שלפניך.

א. הבא מפסוקים אלה ראיה לאכזריות של אדני בזק. (2 נקודות)

ב. כיצד אפשר ללמוד מפסוקים אלה שאדני בזק הכיר באכזריותו לפני מותו? בסס את דבריך

על הכתוב. (2 נקודות)

8. קרא פסוקים 12-15 בקטע שלפניך.

א. בזכות איזה מעשה ניתנה עכסה לעתניאל לאישה? (2 נקודות)

ב. על פי פסוק 15, הסבר מדוע עכסה לא הייתה מרוצה מהשטח שניתן לה. (2 נקודות)

9. קרא פסוק 8 ופסוק 21 בקטע שלפניך.

הסבר מהי הסתירה בין שני הפסוקים.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך